

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETAR: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Opere de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.
Atelieră tipografică „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘII ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

ADMINISTRAȚIA
Nr. 12 Tr. 1513
și Societății lei 60
(2 exempli)
B-dul RE
Abonamentul a
Anunțuri și recla

Nr. 50 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/943

Miercuri 7 Iulie 1943

Stare de drept stare de fapt

de V. Branisce

Orice tratat, orice acord încheiat
crează o situație de drept, unanim recu-
noscută. Este suficient să iscălești o coală
albă de hârtie și fărâșii proprietății par-
ticulare sau pietrele de hotar ale moșiei
— în înțelesul arhaic al cuvântului —
se mută ca împinse de un resort magic.
O simplă semnătură îți dă dreptul de
proprietate sau te depozitează, după
cum grăiește zăpăslul. Intre noi fie vorba,
nu mulți oameni ar fi în stare să sem-
neze un document care le-ar stărbîi avu-
tul. Țăranul are un fel de vorbă cu us-
carea mărul celui ce ar comite un ase-
menea sacrilegiu.

Dacă am sta să cercetăm toate
semnăturile pe care reprezentanții mai mult
sau mai puțin chemați ai țării le-au
presărat în ultimele veacuri pe tratate
și acorduri, am ajunge la concluzii des-
tul de optimiste. Am vedea în primul
rând că nu aceste semnături au fost
cauza întinării a prefacerilor prin care au
trecut și țara și neamul în acele tim-
puri. Ele au creat doar situații de
drept, mereu supuse schimbărilor. Dar
la baza lor se găseau anumite stări de
fapt, dictate de fenomene cu rădăcini
mult mai adânci.

O asemenea stare de fapt a fost
și tendința de unire a neamului, izvorită
din conștiința unității noastre naționale.
Această conștiință și-a făcut drum, așa
cum își croiește cale năvalnicul suvoi
de munte, fără să se lase abătută de
nicio pledecă. Ea a crescut ca rodul păr-
guit de soare și ploii. Este adevărat că
în mersul ei, plin de dureroase peripeții,
de multe ori se abătea din cale. Este
adevărat că stările de drept ne-au adus
numărate neajunsuri. Că drumurile
ne-au fost adeseori tălate, vetrele pără-
site și urma pașilor ne-a fost acoperită
de nisipul adus de vânturi.

Dar conștiința unității noastre na-
ționale, transmisă cu credință din gene-
rație în generație, a croit pe îndelete
fruntările țării, îmbrățișând rând pe rând
pe răzleții filii ai neamului și suntem
siguri că va găsi tot alte și alte mijloace
de afirmare, până la împlinirea integrală
a strădanțiilor românești.

BISERICA ÎN CONCEȚIA STATULUI DE AZI

de I. Mateiu

Prorectorul Academiei Comerciale, Brașov

I.
Una din preocupările esențiale ale
omului de Stat dela noi trebuie să fie,
în orice împrejurări, grija neodihnită
de viața sufletească a Națiunii, expri-
mată mai deplin și mai autentic în
instituția divină a Bisericii strămoșești.

S'a văzut, în adevăr, că dacă la
1919 provinciile desrobite s'au lipit cu
atâta entuziasm la Patria liberatoare,
faptul se datora în cea mai largă mă-
sură Bisericii însăși, care veacuri de-a-
rândul a întreținut, sub stăpâniri străine
și vrăjmașe, sentimentul unității de
rasă, prin cultul sacru al legii și al
limbii românești. În colinda religioasă
și în doina pastorală — forme optime
de simțire populară — vibra intens, pe
toate plaiurile dintre Tisa și Nistru,
același graiu înflorit al Neamului, pur-
tând nemicșorate, prin sbuciumul vre-
murilor grele, sfințenia credinței și
bărbăția suferințelor izbăvitoare.

Nu se poate în deajuns sublinia
importanța covârșitoare a acestei func-
țiuni naționale, pe care a îndeplinit-o
Biserica în dezvoltarea noastră istorică,
și cu deosebire în țările subjugate,
unde ea știuse să înlocuiască, în
atâtea domenii, atributele statului ocro-
titor de care era văduvită. Să ne gân-
dim o clipă numai la Biserica din
Transilvania, al cărei spirit de luptă și
de apărare a înfruntat, într'un războiu
dramatic, toate asalturile dușmane, sal-
vănd onoarea neamului românesc și
îndrumându-i pașii, cu deplină lucidi-
tate, spre idealul unității lui naționale.

Era deci firesc ca în noua orân-
dire politică a României întregite, Bi-
serica să fie privită în lumina justă a
serviciilor incomparabile aduse de ea
cauzei naționale și, în consecință, să i
se asigure o situație de drept public,
la înălțimea rosturilor mari, ce i se
desemnau și în viața colectivă a Sta-
tului cu atâtea jertfe înfăptuit.

I s'a recunoscut astfel, pe cale
constituțională, autonomia spirituală căr-

muitoare și administrativă, cuprinsă în
celebrul STATUT DE ORGANIZARE,
împrumutat integral din Biserica mitro-
politului Andrei Șaguna.

Șaptezeci de ani de experiență,
confirmaseră valoarea principiilor mo-
rale și naționale a acestei organizații
bisericești, și de aceea ea s'a impus și
noului Stat românesc cu puterea unei
autorități necontestate, ce pune în
umbră orice alte sisteme practice pe
pământul neamului nostru. De ce?

Pentru că prin independența ce o garanta,
Biserica putea dispune singură de soar-
ta ei, fără nicio influență din afară;
că răspunderile în fața istoriei, pentru
modul cum se înfățișa, îi reveneau
numai ei; că atribuind drepturi foarte
întinse lăcilor, se asigura instituției o
respirație populară, de vioiciune și de
inițiative, atât de necesare vieții ei
militante în slujba permanentă a națiunii.

Urzitorul acestei mari reforme
bisericești, neuitatul Octavian Goga, o
caracteriza la 1920, ca Ministru al Cul-
telor, în următoarele cuvinte: Printr-o
organizare de natura aceasta, se va re-
vărsa o nouă pulsație de energie în toate
încheieturile unui așezământ milenar, actuali-
zându-i preceptele veșnice, înfrățin-
du-le cu realitatea și având astfel che-
zășia unui factor al consolidării noastre
de Stat". (vezi articolul „Problema reli-
gioasă”, în volumul „Mustul care fierbe”).

O privire sumară asupra Bisericii
subt regimul autonomiei dela 1925 ne
demonstrează, că s'au realizat progrese
considerabile în toate câmpurile ei de
activitate, exprimate mai ales în nu-
meroase zidiri de biserici și catedrale,
în elocvența mai puternică a amvoane-
lor, în grija mai accentuată de pastora-
ția sufletelor, și în colaborările tot mai
viguroase la nevoile noastre sociale și
naționale. De sigur că nu s'a ajuns
încă la situațiuni ideale, că ochiul critic
mai surprinde deficiențe, care se cer
neapărat învinse, spre a nu diminua
prestigiul unei instituții de esență divină.

„Golgota Botoșanilor”

Roman de reportaj

de I. Bozdog

Din cele peste 4000 lucrări apă-
rute dela 1918 până la 1943 și a căror
preocupare generală o formează neamul
nostru și stările din țara noastră, de
astădată fie spuse câteva cuvinte des-
pre un roman de reportaj. Autorul, —
un gazetar care a bătut adeseori scă-
rile diferitelor ministere din București,
a rezolvat multe petiții și a intervenit
pentru repararea multor „nedreptăți”
ale conaționalilor săi și, — poate nu
totdeauna desinteresat, cum vom avea

Continuare în pagina 3-a

Dar conștiința răspunderilor, ce le pune
organizația actuală deopotrivă pe
umerii clerului și ai mirenilor — fapt
de însemnătate capitală — va servi ca
mijloc eminent al îndreptărilor succesive
și al îndăptărilor viitoare. Căci nu găsim
în statul de azi al doilea așezământ
obștesc, care să ofere prin structura
lui legală și armonia forțelor lui com-
ponente, posibilități atât de mari de
acțiune și creație rodnică, cum sunt
acelea ale Bisericii ortodoxe.

Prin felul cum este constituită, ea
îmbină fericit maiestatea tradiției de
veacuri cu postulatele vremilor mo-
derne, fiindcă la temelia ei stă princi-
piul de viață al libertății de mișcare,
ce-i dă putința să se apropie, în orice
împrejurări schimbate, de sufletul na-
țiunii, și să-i imbie, plină de iubire,
soluțiunile înțelepte desprinse din do-
ctrina cerească a Sfințitelor Scripturi.

În această libertate de gândire și
de făptuire stă tot destinul Bisericii,
fiindcă este inerentă originii și menirii
sale în lume. De aceea, autonomia ce i
s'a recunoscut — după ce o avusese în
vechime, dar i se luase în epoca secu-
larizării — nu era decât omagiul firesc,
pe care Statul îl datora celei mai po-
pulare și mai merituose instituțiuni a
neamului românesc.

Folclorul „GAZETEI TRANSILVANIEI”

„Impărșirea pământului” la Români

— Pătrunderea motivului poetic în poezii românești —

de Ion Gherghel

V.

E de sine înțeles că o poezie stră-
ină, care a circulat în cursul unui veac
întreg, în traduceri diferite, prin revis-
tele cu caracter literar, a trebuit să lase
și câteva urme de influență în litera-
tura noastră.

Nu va fi vorba de data aceasta
de imitații în înțelesul strict al cuvân-
tului, ci mai mult de înrăuriri tainice,
de fructificări inconștiente, de reminis-
cențe, dintre care unele ar putea să
provină și din altă parte, apropierea
rămânând, în acest caz, accesorii. Că-

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

teva note din aceste încercări „origi-
nale” românești ne aduc totuși atât de
pregnant aminte de ideile călăuzitoare
din poezia lui Schiller, încât nu putem
să trecem cu ușurință peste ele.

Această confesiune de credință
despre rosturile artei pure, acest caracte-
ristic autoportret poetic a exercitat
așa dar o mare vrajă de atracția asupra
literațiilor noștri. Nu atât pe poezii noș-
tri mari i-a atras, ci mai mult pe „...a-
matorii de a-și depăna gândurile în ver-
suri, pe doritorii de a-și desena profilul
individualității lor de artiști în ale poe-
ziei. În astfel de creații aflăm conden-
sate concepțiile despre lume și viață,
ce ne lasă să pătrundem în adâncurile
sufletului uman, dându-ne posibilitatea
să descifrăm imaginea spirituală a crea-
torilor.

Din aceste motive, chiar dacă nu
vom avea de discutat valori poetice
consacrate, pătrunderea la Români a
motivului poetic din creația lui Schiller,
prezintă un interes deosebit tocmai

Prof. I. Simionescu

Scrisori către un învățător

Editura „Cartea Românească”, București, 1943

de

Anrel Marin

D-l profesor universitar I. Simionescu, președintele Academiei Române, este, în afară de savantul cunoscut în specialitatea sa, unul din pedagogii de seamă ai neamului care, cu stăruință și înțelepciune, caută să pătrundă problemele capitale ce se pun colectivității și de a căror rezolvare depinde înflorirea culturală spre care tinde orice țară, arătând în această muncă de deschizător de drumuri, nu numai experiența unor îndelungați ani de studii, ci și un ochiu atent la toate prefecurile timpului nostru.

Cât de variate sunt preocupările și cât de largi domeniile în care spiritul veșnic în neastâmpăr iscodește și scoate la iveală tot ce este de preț, am putea vedea numai din însușirea câtorva din operele-i de acest gen și ne gândim în deosebi la *Oamenii aleși, Tinere cunoaște-ți țara, Tinere cunoaște-ți neamul, Tinere cunoaște-ți arborii, Prin munții noștri*, ca să nu mai amintim de lucrările de sinteză despre faună și flora României.

Iată aceste *Scrisori către un învățător*. Într'un ton potolit, de cârturar sfâtos și cu mare pricepere a vorbii, deapănă o serie de amintiri și de gânduri despre lumea de cârturari a satelor.

S'ar părea că avem a face cu sfaturi de bună conduită, cu precepte morale, cu un ghid care să cuprindă o cât mai exemplară viață de dascăl.

Dar cât de departe sunt toate acestea de esența cărții d-lui prof. I. Simionescu.

Scrisori către un învățător este un adevărat tratat de pedagogie modernă, din care nu lipsește niciuna din laturile ce ar trebui cercetate.

Interesându-se de casa, de traiul, de sufletul neamului, un pedagog al vremilor de azi privește aici, cu ochiu clar, toată cruda realitate, desprinzând, fără ton moralizator și fără erudiție, învățăminte din cele mai durabile.

D-l prof. I. Simionescu scrie în *Drept introducere*:

„Am plecat dela starea poporului român, care așteaptă mântuire dela noi toți.

Pregătirea și viața noastră trebuie îndreptată spre acel țel unic: întărirea etnică. De atingerea lui atârănu nu numai asigurarea vieții neamului, dar chiar originalitatea manifestațiilor noastre pe toate terenurile.

Un front unic ar fi de format în acest scop. Nu se poate? Măcar cei care sunt sorociți să vină direct în ajutor poporului se cuvine să fie pregătiți sufletește pentru aceasta.”

Și dacă s'ar părea că e o dojană adresată celui care nu s'a coborât în sat să vadă ce are de făcut, unde se constată contrastul între oraș și sat (Satul), descrierea nu e mai puțin un îndemn care pornește dela cea mai crudă descriere a realității.

„In satele din regiunea șesului mănăs, gospodinele nu știu să facă unt și smântână; în multe altele nu cunosc regulile elementare de igienă din care cauză mor copiii cu zile; în ținu-

turile deluroase vitele sunt lăsate larna și vara în bătaia gerului ori a ploii.

Sunt multe lipsuri elementare, din neștiință, din nesocotință, care aduc pagube materiale, dar mai ales știrbesc din mulțumirea în care ar avea drept să trăiască oamenii după munca ce o desfășoară.

Vina nu e a lor. E a noastră a tuturor, cei ieșiți din sate, cei care au însărcinarea de a conduce treburile obștești.”

După ce ne dă o imagine justă a satului, autorul ne apropie de poporul acestui sat, cu toate calitățile și defectele lui, popor despre care spune că este „ca și diamantul acoperit cu rugina zăcămantului în care se găsea cu-

prins; șlefuitorul dibaciu îl transformă în briliant strălucitor”.

Copiii însemnează țaria neamului, stă în fruntea articolului următor în care ni se prezintă copilul satelor noastre.

Și aici, crude constatări și amare învățăminte.

„Am întâlnit copil aproape de mers la școală, sus pe țăncurile calcaroase din spre Râmeți, care n'a știut să-mi spuie cum îl cheamă”.

Cu această ocazie se face o ochire asupra programului de școală, insistându-se asupra felului cum e întocmit: prea încărcat, cu probleme prea complicate, etc.

Una din judicioasele observații:

„Cărțile monopolizate de clasa a

Din trecutul presei bucovinene

„Centenarul” Patriei

de V. Branisce

Scrisoarea lui Dr. George Popovici către Dr. V. Branisce.

Domniei Sale

D-lui prof. Dr. V. Branisce

Iubite amice

De ieri seara stau în pat. Călătoria la Sirete nu mi-a prins bine. Alt-cum așa fi grăbit să fiu primul într'u-a Te îmbrățișa și a Te felicita azi. Iată trebuie să șed singur, dar aștept cu dor să-mi vină numărul de azi al Patriei, numărul al sutălea. Din tot sufletul mă asociez amicilor noștri cari vesel întru-niți serbează centenarul acesta al Patriei.

Rostesc și eu un convins și voios: Trăiască Patria și harnicul ei director și spor bun înainte. Menirea Patriei este să conducă opinia publică din anarhia de vederi izolate în o direcție sigură,

precisă și înainte de toate firm națională.

Această problemă reclamă în împrejurările actuale mult tact. Și acest bun simț îl are Patria. De aceia sunt convins că opera intenționată va reuși. Sper însă că amicii noștri vor aprecia situația pe deplin și vor acorda întreprinderii noastre încrederea lor sinceră și succursul lor deplin. Nu cochetăria politică, dar asigurarea și victoria elementului român în această țară e ținta noastră.

D-rului Criclevici apărătorului „Luminii”, care ca Zeul Ormuz a spulberat demonii întunecului îi trimit o salutare frățască.

Al Vostru credincios

G. Popovici

Cernăuți 10 Martie 1898

Din lumea largă

Arabii au inventat trasul arcușului pe coardă

Arta cântatului la vioară a fost introdusă în Europa de Arabi, căci aceștia au fost primii care au descoperit efectul trasului arcușului peste coarde. Romanii și Grecii antici făceau să sune coardele cu ciocănașe sau cu degetele.

Continentele plutesc

Scoarța pământului și deci și continentele noastre nu sunt ancorate într'un loc fix. S'a dovedit cu ocazia măsurărilor geodetice că continentele sunt în mișcare. Astfel America se depărtează anual de Africa cu 30 cm. iar America de Sud cu 20 cm. Madagascar de Africa de Sud cu 9 metri și Groenlanda de Scoția cu 18 m.

pentru reflexul său semnificativ în literatura noastră.

La sfârșitul veacului trecut (1894) a apărut în *Revista Literară* întâia urmă de înrăurire: „Poetul” lui Th. M. Stoescu. Pământul, cu toate ale sale, nu este locul potrivit să-l facă pe poet fericit. El n'are parte de fericire, decât doar în lumea ideală a imaginației sale. Ca și la Schiller, poetul meditează, pribegind cu gândul prin alte sfere, iar când se deșteaptă și vede că toate speranțele i s'au spulberat, el „recade în extazul durerilor”, menite să-l purifice și să-l pregătească pentru viața senină de dincolo de hotarele pământului.

Un ușor suflu de pesimism străbate prin textul lui Stoescu, după cum tot cu un aer de resemnare va pași pe arena literară și „Poetul” lui Ludovic Dauș în *Literatorul* din 1895. Și reprezentantul său a venit pe acest „pământ strimț” cu un „stol de idealuri”, fiind „lipsit de hrana zilei, de pace și noroc”. Deși este sclavul nevoilor, poetul

se simte rege prin puterea divină de a scoate „dulci acorduri din lira lui de loc”. Și dacă pământul nu poate să-l acorde mulțumirea visată, el așteaptă cu ardoare clipa când va pleca „să cânte 'n cerul sfânt”.

Robustul optimism din concepția Schilleriană a suferit, în adaptările lui Stoescu și Dauș, o ușoară deviere. Atmosfera de idealism a rămas, dar cu o delicată nuanțare spre melancolie. La 1918 își scoase Ion Sân-Giorgiu în volum niște poeme din război. În loc de prefață aflăm în volumul „Ruguri” mărturisirea de credință a autorului cu privire la rostul și menirea poetului.

După cum am accentuat și în studiul despre *Goethe la Români*, țin să subliniez și în aceste rânduri — menite să popularizeze și, într'o oarecare măsură, să completeze motivele de interpenetrare literară — că nu stăm în fața unei imitații propriu zise.

Poetul se consideră pe sine „fulgerul ce tremură pe creste” sau „pas-

rea ce se ascunde 'n ramuri” sau „luptător aprig din poveste” sau mai bine toate la un loc, fiindcă însuși ne mărturisește:

*Pe toți îi port în mine de demult
Și 'ngândurat adesea îl ascult.*

Analizând în studiul amintit, acest autoportret literar al lui I. Sân-Giorgiu, am indicat câteva urme care ne conduc la izvoarele sale de inspirație: Carmen Sylva, Goethe, Chamisso și Schiller. Ne grăbim să precizăm și cu acest prilej, că e vorba mai mult de o fructificare tainică, inconștientă a reminiscențelor colective din diferite poezii germane, ce le-a purtat de demult în sine autorul, contopindu-le în confesiunea sa de credință poetică, căreia îi dă următoarea încheiere în spirit Schillerian:

*Sunt pururi robul cântecelor mele
Și-al visurilor albe de lumină,
Și dacă trupul mi-e legat de tină
Mi-e sufletul rădăcilor prin stele...*

patra cuprind aproape 1000 pagini în total (924). Făcând socoteala zilelor școlare dintr'un an cu vacanțele prelungite, cu sărbători de tot soiul, cu lipsa elevilor din cauza muncii câmpului, se poate deduce ușor cât de multe pagini are de măcinat copilul pentru fiecare zi”.

Urmează apoi pagini de adâncă înțelegere pentru felul cum au funcționat și funcționează (cu modificări faste și nefaste) Școlile Normale, o incursiune asupra pregătirii învățătorului, tendințe, aspirații ale învățătorului care ne trebuie, acela care muncește conștiincios și tăcut, cu conștiința înaltă a îndeplinirii datoriei.

Lămuriri utile se dau asupra Ministerului Culturii.

Însemnând, mai departe, instituțiile care activează pentru promovarea culturii naționale, asupra necesității bibliotecilor sătești și scrierilor pentru săteni și îndemnând către înființarea de muzee școlare și cămine culturale, de pretutindeni, d-l prof. I. Simionescu săvârșește o sănătoasă operă de redresare spirituală.

Trebue să subliniem mai ales că deși problemele tratate sunt dintre cele mai aride, ele sunt urmărite cu un interes crescând și o plăcere deosebită pentru că stilul în care e prezentată lucrarea este plin de farmec.

E stilul povestitorului încercat, cu cumpănă la faptă dar și la vorbă, cu darul de a da viață lucrurilor.

O generozitate a inimii îmbracă toate sfaturile ce abundă la tot pasul. Numai așa acestea pătrund unde trebuie.

Ca să arătăm numai în mică măsură felul cum d-l prof. I. Simionescu știe să românească limba cea mai frumoasă românească, desprindem:

Natura, înainte de toate, e frumoasă. E o împletire de atâta variație de forme, culori, mișcări, încât este neîntrecută. Nu e aceeași dela clipă la clipă, chiar în marea de nisip a pustiei Saharei.

Ea e creatoare, fecundă, bună, cercetătoare, purificatoare. Cu o condiție: să o înțelegi și să o iubești.

Li trebie omului o susținere fie și momentană. N'o găsește în el. Șovăie. Alinarea o poate afla în natură, nu rugându-se ca 'n biserică, ci numai privind-o și înțelegându-i viața. Un singur fir de păpădie, planta cea mai sensibilă, poate să-i șteargă încrețiturile frunții. Un ciripit de pasăre e un glas prietenos. O rază de soare furișată printre crengile de arbori e o mângâiere”.

Deși adresată cercului învățătorilor, cartea de față depășește ca interes lumea acestora și ea poate fi citită de orice intelectual, pentru câtă dragoste de patrie, spirit de observație și adâncă înțelepciune și pentru câtă bună dreptate vădește cârturarii de distinsă ținută literară și pedagogul de certă vocație care este d-l prof. I. Simionescu.

Astfel, la completarea acestui interesant autoportret literar au contribuit — fără ca însuși autorul să-și fi dat seama — poezii germane pe care avea obiceiul să-i asculte cu predilecție, — „îngândurat”. — Și printre ei nu lipsește nici autorul celebrei poezii despre împărțirea bunurilor pământestii, idealistul și seraficul Schiller, care i-a povățuit și pe Români, — începând cu anul 1838 — convingându-i ca mai presus de toate contingențele aparente și trecătoare, peste materia în veșnică transformare, stă și va sta de-a-pururi forța spiritului, scântea divină ce ne înalță spre creatorul nostru din ceruri, purificându-ne sufletele și oțelindu-ne puterile de rezistență în lupta vieții.

Cam în același sens, deși cu o nuanță de durere înăbușită, ne vorbește și „Poetul” lui Al. Iacobescu în *Neamul Românesc Literar* din 1926 (anul I. scrie nouă):

*În sufletul poetului s'ascund
Prăpăstii de mahniri și umilinți,
Dar limpezi, cum e unda peste prund*

INSTANTANEE

Subt teii înfloriși

In restaurantul din vecini un taraf de lăutar cântă trăgănat o romanță de pe aște vremi. Pe terasă, la mese, discuții aprinse și răsede acopercau uneori sunetele viorii. In noaptea străbătută de slabele raze albăstrui ale lămpilor camuflante, miresma teilor plutește grea, amețitoare. Ea fură mintea omului; cine poate rezista vreunei dulci ispite când sufletul și-l simte tânăr și teii împărășite tămăle împrejur? Cine n'a avut în viața lui o amintire legată de aceste puține zile când teii își împodobesc coroana cu mici ciorchini de aur? Înflorirea teilor, sârbătoarea verii, e biruința dragostei.

Trec oameni pe aleele întunecate, trec mulți. Acordurile viorii se înalță uneori pălmașe, apoi se frâng, se pierd. Subt bolțile înflorite poate nu le mai ascultă nimeni. Vezi umbre furșându-se, prinzi coala o șoaptă, un ciripit, dincolo o izbucnire de râs. Subt strășinile verzi e cald, e plăcut. Teilor, parfumul vostru topește ghița, frânge pe încăpățânatul „nu”, câștigă lupta de partea inimii. El deschide buzele ncleștate și dă cuvântului putere să îmbrace în haina mărturisirii tot ce această inimă n'a volt să spună, tot ce-a mocrnit într'ansa poate din clipa când s'a arătat întâia rânduică. Tu legi, tu farnecl sufletul, tu floare mică, floare de aur, floare de teii.

Pe bancă unde se deam eu se instală doi bătrâni: un moș și o babă. Doi oameni ce nu mai aveau nimic comun cu farmecul dimprejurul lor, căci la ei și pe cap și pe inimă ninsese de mult. Bătrâna, în catifea îndantelată foc și cu lorgnon, sta țepănă și ceremonioasă; bătrânul dormita. Când trecea vreo copilă — și har Domnului că treceau destule — cu obrazii ca pierseca, cu hoina până la genunchi, gurălivă și sprintară, de mână cu vreun „tip” al ei, matroana de lângă mine se ulia boldis, iăsa lorgnonul pe genunchi și șoptea nu știu ce, împingând pe resemnatul tovarăș care deșteptându-se dădea numai din cap. Urită trebuie să-l fi părut femeii de altădată, această lume tânără, nebună, privită prin lorgnon!

Dar perechile treceau voioase, închise 'n fericirea lor, cum se închid omizile 'n rețea în fața ploii. Și teii trimiteau miros de smirnă prin toate unghiurile acestui templu mare, cădelnițând încet din ramuri.

Câteva fiori galbene căzură acum pe hoina bătrânii. Ea le aruncă repede jos, ca nu cumva poteni lor să păteze catifeaua. Sărmane fiori, de ce-ați căzut pe inimi amorțite. Imi venea să le culeg din prof și să le spăl ocară, ducându-le la buze.

Ecat. Pitiș

In tot amarul tristei lui ființi
Revarsă mângăleri și bucurii

Pe sine arareori ajunge să se mângâie poetul. Datoria lui e să-și înfrângă propria-i durere, misiunea lui e să fie balsam pe rănile altora.

Intru cât îl privește pe dânsul:

... când miresma ciipelor visate
Il lasă tot mai trist și mai stingher,
El caută printre râni nevindecate

O rază să-l apropie de cer.

Același motiv cardinal, la toți. Indepărtarea de cele lumești și apropierea de cele cerești. Crezul nestrămutat și neînfrânt în puterea spiritului, principala forță pentru care viața umană merită să fie trăită.

RABOJUL LUI ION

Penru ce „Răgădău” și nu „Valea Cetății”?

Chestiunea pare de interes local; de fapt, însă, ea e actuală pentru toate orașele, ba chiar și satele din provinciile alipite la Țara-Mamă, în care vremelnice și vitrege stăpâniri au lăsat urme de înstrăinare aproape în toate domeniile. Nepăsarea ne face să amănăm de pe-o zi pe alta îndreptarea acestor urte și umilitoare rămășițe ale trecutului.

Nu mai departe decât aci, în Brașovul nostru, oameni cu o aleasă cultură și cu însemnate răspunderi sociale, întrebunțează zilnic durele și neesteticele numiri Răgădău sau Valea Răgădăului, în loc de frumoasa și autentică numire Valea Cetății.

Pe lângă alte numiri, în această ordine de idei, s'ar mai putea aminti și caraghioasa numire Sprengiu, în loc de Dealul Bălților.

Când o auzi, fără să vrei, prin asociație de idei îți vine în minte cuvântul „zbenghiu”, care înseamnă pată sau semn negru (modern: plasture), pe care femeile și-l aplicau pe obrazul sulemenit, ca să pară mai drăcoase, să aibă pe „vino'ncoa”.

Dar ceea ce e mai dureros, e faptul că însăși oficialitatea folo-

sește numiri străine în detrimentul celor românești. Pentru ce, bunăoară, taxatorii R. I. M. B-ului folosesc zilnic cuvântul Schiel în loc de Piața Basarabiei? Și când? Tocmai acum când ducem o luptă pe moarte și pe viață pentru dreptatea neamului și a unei Europe noi... Ar trebui să fim conștienți, că atunci când rostim această numire, care s'a dat unei piețe, nu spunem numai niște cuvinte indiferente, ci un simbol sfânt, pentru ale cărui realități se varsă atâta sânge românesc. Taxatorilor dela R. I. M. B. să li se dea instrucțiuni în acest sens. Să nu luăm cu ușurință chestiunile mărunte, căci fizionomia sufletească a unui popor constă tocmai din totalizarea acestor amănunte. Și cred că dacă am raporta proveniența celor mai multe neajunsuri dela noi la o singură cauză, aceasta ar fi: neglijarea amănunțelor, trăsătură de caracter foarte păgubitoare, pe care neprieteni noștri o exploatează cu multă abilitate.

Deci toți, particulari și oficialitate, aci și ori unde sunt de îndreptat asemenea stări de lucruri, să luăm hotărârea imediată, tare și nestrămutată, de a le îndrepta.

D. S.

„Golgota Botoșanilor”

Roman de reportaj

de Ion Bozdog

— Continuare din pag. 1-a —

posibilitatea s'o dovedim despre atâția prieteni ai D-sale, — a trăit zi de zi cele povestite, de aceea ele merită toată încrederea, fiind scrise „în mod obiectiv”.

Titlul cărții îl putem traduce cu blajina propoziție întrebătoare: ce au suferit neromânii în tabăra de muncă dela Botoșani?

Răspunsul îl dă apoi d-l Boros într'o serie de tablouri, unul mai colorat decât celălalt, cu tot ce poate să producă fantezia d-sale bogată și inventivă. Și dacă ar fi numai opera fanteziei, am înțelege tot focul ei, dar scântelele de ură și dispreț față de tot ce este românesc te fac din primul moment să regreti că cei în sarcina cărora se încarcă atâtea acte de sălbătăcie, n'au fost într'adevăr așa cum li prezintă d-sa.

La ce ne folosește atâta bunătate sufletească, atâta generozitate și simț de echitate, dacă toată purtarea noastră e socotită ca un lanț neîntrerupt de lașitate, remușcări și conștiința clară a stăpânului provizoriu, care în orice gest prezintă o poliță cu scadență sigură și apropiată, pe care așteaptă să i-o sconteze cel asupra căruia o trage.

E al cincilea roman pe care-l fac cunoscut cititorilor Gazetei, dar pare că ar fi unul și același, atât ca subiect, cât și ca limbaj și tendință.

Voiu desprinde în câteva fraze caracterizarea ce i se face orașului Botoșani, pentru ca să înțeleagă ori și cine titlul romanului:

„In primăvara lui 1940 întreg Ardealul era străbătut de faima numelui

acestui oraș. Unde se pronunța, acolo se nășteau lacrimi și durere, groază și fior. Nu era familie neromână care să nu cuprindă acest îngrozitor cuvânt într'o oarecare formă în rugăciunile sale.

Inmanuarea ordinului verde de chemare era echivalentă cu trăsnetul căzut din cer. Victima neromână ochită, avea să aleagă între două căi: sau își prefăcea totul în bani și umple laba cetei de jefuitori întinsă spre ea, sau se încolonează și pleacă în Moldova să flămânzească, să se sdrējuască, să se expună epidemiei de tifos, ca peste câteva luni să revină acasă în petece, bărbos, cu ochii injectați în febră și prefăcut în schelet...

In special a urcat noul deal al Golgotei sărăcimea neromânească a satelor... Au mers acești săteni, cu umerii surpați subt poverile jefuitorilor, și au purtat crucea națiunii lor.”

Astfel de limbaj se întrebunțează într'un roman menit să stămpere foamea și setea de adevăr și frumos a tineretului.

Aceasta este hrana sufletească din care generațiile noi vor trebui să cunoască și prețuiască pe vecinii lor, cu care soarta i-a așezat pe aceeași palmă de pământ.

Isus, că a fost Fiul lui Dumnezeu, a răsplătit piatra cu pâine. Totuși, Sf. Scriptură ne amintește și de cazul când a luat biciul în mână și a scos din casa Tatălui său, pe cei ce o necinseau.

PREDICI ÎN PUSTIU

Greșeli neobservate

Nu sunt destule greșelile pe care le vedem toți, mai trebuie să ne ocupăm și de greșeli ce nici nu le băgăm în seamă? Dacă unele ce sar în ochi, ca sedentarismul, tândăleala în pat, frica de apă rece, alcoolul, tutunul, fereastra închisă în dormitor, lenea spirituală și lenea corporală, răutatea și invidia, desfrăul și necinstea, procesele și răzburarea, războaiele și conflictele, sunt așa de greu de combătut, mai are vreun sens să arăți greșelile pe care nici nu le observăm?

Firea omenească are două mari scăderi: sau ignorează adevărul, sau e prea comodă de a-l pune în aplicare. Și cu toate astea, dacă o minoritate cât de mică a unui neam își va însuși unele din aceste principii salvatoare, va putea, încet încet, să fie schimbată și majoritatea.

Mă uit la bletele mame, bunăoară, câtă muncă și oboseală depun ca odraslele lor să nu sufere cătuși de puțin de foame. Ba de cele mai multe ori în iubirea lor nemăsurată, crezând că fac bine, îl tot înșeală pe copil să mănânce mai mult decât îi trebuie. Ce știu ele, că foamea pune în mișcare însemnata funcție a adaptării la lipsa de hrană — mobilizarea zahărului din ficat, a grăsimii subcutanate, a diferiților mușchi și glande, care au jucat un rol considerabil în existența raselor umane? Ce să știe ele când n'o știu nici intelectualii noștri că savanți cu renume mondial, ca Alexis Carrel bunăoară, au constatat, că longevitatea la animale crește, dacă sunt supuse la 2 zile de nemăncare pe săptămână? Ce știu ele, că de cu vreme ar trebui învățați copiii lor să nu tot molfăie toată ziua căci s'a pierdut pentru totdeauna principiul greșit al supraalimentării și că disciplina, înfrânarea, sănătatea de oțel, rezistența fizică și morală începe tocmai prin prezența bine pronunțată a senzației de foame între o masă și alta? Ce știm noi toți, obișnuși a mânca de 3 și 4 ori pe zi, că Socrates considera barbare popoarele care mâncau mai des decât odată pe zi, că Grecia era în floare când o inspira viața spartană și Imperiul roman a început să decadă când a căzut pradă meselor prea abundente ale păturii conducătoare?

Noi ne-am născut cu principiul obligator al celor 3 mese pe zi cel puțin, (când eram copil era obligatorie și cafeaua cu lapte la ora 7) și nu observăm de loc greșeala, că ar fi complet suficiente 2 mese pe zi. Mai ales masa de seară trebuie necondiționat eliminată, căci te învață să te culci de vreme și să te scoli de vreme și poți să-i dai stomacului tău o pauză zilnică de 14-16 ore ceea ce este de un extrem folos sănătății și bunei funcționări a glandelor și organelor.

Dr. M. Suciu-Sibianu

De pretutindeni

Desvoltarea ziaristicii bulgare

In clubul presei uniunii asociațiilor naționale de jurnaliști, jurnalistul bulgar Matlieff a vorbit despre desvoltarea ziaristicii bulgare în ultimii 100 de ani. Într'o paralelă extrem de interesantă între această desvoltare și destinul politic al țării, oratorul a subliniat în special ținuta pronunțată națională a jurnalismului bulgar și tendința constantă a presei în Bulgaria, dela începutul ei până azi, care rezultă din aceasta.

„OBSERVATORUL SOCIAL-ECONOMIC“

Anul X (Seria II) N-rii 2-3 Martie-Iunie 1943.

Revista Institutului de cercetări sociale și economice a Academiei Comerciale din Brașov cuprinde, în ultimul număr, o seamă de articole din diversele sectoare ale gândirii și faptei economice, care se impun atenției cititorului, unele prin actualitatea subiectului ce tratează, altele prin interpretarea nouă pe care o dau unor noțiuni cu conținut vechiu, și toate prin finuta lor de înaltă intelectualitate și forma aleasă a expunerilor.

Pe linia preocupărilor revistei, Prof. V. Jinga, dir. Institutului și al revistei, publică în studiul intitulat: „Economia etno-socială în Transilvania și Banat” în care în mod sumar, dar cu argumente luate fie din literatura de specialitate maghiară contemporană, fie pe bază de cifre statistice a căror exactitate nu poate fi pusă la îndoială, arată câteva aspecte ale economiei transilvane dinainte și de după Unire, — în special sectorul cooperatist, — pentru ca să se vadă mersul ascendent al vieții materiale a unei provincii în care „printr-o emulație firească trei rase, — Românii, Sașii și Ungurii, — își deapănă firul existenței lor”.

Dovezilor istorice, arheologice și filologice, care au demonstrat până la o absolută evidență problema continuității elementului românesc în Transilvania, le sunt adăugate argumente de natură economică, și prin care se arată că există un complementarism perfect între economiile provinciilor românești — Vechiul-Regat și Transilvania, — complementarism care dacă este rupt, total sau parțial, readuce starea de pauperizare economică, pe care aceste provincii au cunoscut-o în lunga și vitregă lor istorie.

Prin materialul documentar, bogat și judicios interpretat, D-l prof. V. Jinga aruncă lumină asupra unui adevăr pe care dovezi bazate pe cifre false și grafice tendențioase, au reușit o clipă să-l întunece.

În acest număr al revistei mai publică: Prof. D. D. Hașigan, „Agricultura Japoniei” — un fragment dintr-un studiu mai mare asupra acestui subiect — în care cu date statistice înfățișează rezultatul luptei dintre om și natura vitregă ce Japoniei i-a dat prea puțin pământ fertil, precum și bogățiile vegetale pe care această țară le are.

Prof. D. Voinea: „Universalitatea materiei contabile”, — câteva pagini de strădanie intelectuală în care autorul, pornind dela premiza că substanța patrimonială nu se reduce numai la expresia unor realități, ci are și aspecte morale și intelectuale, ajunge la con-

cluzia, — după un sever raționament, — că aceste aspecte deschid contabilității poarta de intrare în orice domeniu de activitate, în sfera oricărui întreprinderi, totul fiind susceptibil a fi reprezentat prin unități de măsură și reperi și cantitative. „Universalitatea materiei contabile, spune D-l Voinea, este definită prin cadrul în care se concretizează toate activitățile creatoare”.

Prof. I. Lupăș semnează un articol, — „Câteva aspecte din evoluția regimului juridic al soc. anonime” — arătând evoluția istorică a soc. anonime și transformările pe care le-a suferit în decursul veacului al XIX, precum și scopul acestor transformări: a nu împiedeca dezvoltarea economică a marilor întreprinderi financiare pe de o parte, prin îngrădiri prea severe, și de a o îngrădi totuși destul de strâns pentru a nu fi în pericol banul economic de cetățeanul modest, pe de alta.

Articole mai publică D-nii: Ioan V. Tarția și Vasile Tarța, iar cronica și recenziile completează cuprinsul revistei. I. P.

ECONOMICE**EXPERIENȚE COSTISITOARE**

de Ion Oprîș

În procesul de românizare a vieții economice a țării noastre, Statul a jucat rolul pe care și l-a ales.

Astfel îl găsim că proprietar la unele întreprinderi industriale ori comerciale naționalizate. Scopul acestui coterensări, în ultimul moment, în tovarășia unor grupuri de capitaliști creștin, din țară ori din străinătate, a fost cât se poate de bine intenționat, urmărindu-se pe de o parte naționalizarea comerțului și industriei existente, iar de altă parte sporirea veniturilor Statului.

E dela sine înțeles, că războiul actual nu poate fi dus cu veniturile ordinare. Cheltuielile împreunate cu ducerea războiului, înzestrarea armatei cu material de războiu, de tot felul, armament, muniții, etc., întreținerea spitalelor, răniților, văduvelor și orfanilor de războiu, apoi aprovizionarea pieței interne, refacerea provinciilor desrobite, refacerea drumurilor de cale ferată,

construirea de noi șosele, așezăminte de binefacere, ajutoarele familiilor celor concentrați, ș. a. m. d., au necesitat sporirea simțitoare a veniturilor prin urcarea impozitelor de tot felul și împrumuturi la Banca de Emisiune și Interne.

În rândurile acestea intenția noastră este să arătăm, sau mai bine spus să demascăm experiența costisitoare pe care Statul a încercat-o la unele întreprinderi, unde particularii, ca proprietari, după ce au speculat în profitul lor buna credință a Statului, au sabotat pur și simplu interesul colectiv.

Cum?

S-au făcut cheltuieli neînchipuite și de loc justificate, numai și numai ca întreprinderea să apară nerentabilă și deficitară, în felul acesta întindându-se constrângerea Statului la vânzarea părții sale de proprietate.

De pe urma acestei situații Statul a fost frustrat în drepturile sale și a înregistrat o dublă pierdere. Întâi a fost lipsit de o însemnată cotă din impozite, al doilea, nu a încasat beneficiile scontate, din cauza amăniiții: organizarea de către celălalt coproprietar a unei costisitoare administrații.

E trist că toate cheltuielile și creditele deschise neacoperite au fost aprobate de reprezentantul autorizat și de „încredere” al Statului, pus în fruntea întreprinderii.

Se impun expertize mai dese și luarea în considerare a rapoartelor experților obiectivi. Dacă sunt vinovați, apoi aceștia să fie exemplar sancționați, mai cu seamă acum, în epoca în care se face apel insistent la spiritul de jertfă al fiecărui cetățean.

Cheltuielile Statului în împrejurările excepționale de azi sunt foarte mari și trebuie să înțelegem că e necesar să fie împlinite pentru a se putea înfăptui lucrările de consolidare ale patriei.

Să înțelegem marile greutăți prin care trece țara și pătrunși de sentimentul național, să ne facem datoria pe deplin, acordând sprijin efectiv în limita posibilităților, răspunzând cu dragoste apelurilor ce se fac, în interesul național.

Sunt grele sacrificiile ce ni se impun, însă nu sunt de nesuportat. Pentru unii, poate, nu înseamnă sacrificiu și tocmai aceștia arată mai puțină înțelegere.

Bunăstarea economică a țării e în funcție de împlinirea idealului național: reîntregirea.

Pentru acest ideal, pentru împlinirea lui grabnică, să scutim Statul de experiențe costisitoare și dimpotrivă, să-l ajutăm totdeauna, mai mult în vremuri istorice, când e pus la grea încercare, ca acum.

Eroii noștri

Râșnov

Vasile R. Comănelea

soldat

Feciorul lui Radu și al Elenei Comănelea — Duță-al Comănelii — se născuse la 14 Ianuarie 1909.

Adevărat plugar!

Nu cunoștea decât truda ogorului și a pădurii și odihna pe care o dădea ruga bisericii.

Din șase frați, el a plecat să moară pentru cruce.

A făcut armata într'un regiment de infanterie, iar războiul tot în acest regiment.

În luptele dela Softhoz, la 12 Sept. 1941, cade rănit mortal, la cap.

Tot acolo este înmormântat, în comuna Softhoz din Ucraina.

Era căsătorit și avea un copil de patru ani.

Mama văduvă.

Soția văduvă.

Atâta durere în viața unor oameni cumsecade, ajunge.

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

Intoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban

Stărușit de luptă — Vacă în chip de calorifer

de

Ion Colan

În stânga, unde panta este mult mai dulce, se înainteză, atent, în trăgători. De-ar fi câmp întins, precauțiunile ar părea exagerate; dar sunt o mulțime de vâlcele și afundături în teren. De oriunde poate răsări un individ care să tragă, un cui de mitralieră, o secție de Brandt-uri, un tun antitanc.

Rușii nu-s ei cine știe ce luptători în teren deschis, dar nu-i întrece nimeni în șiretlicuri mongole, demne de cel mai rafinat spirit inventiv. Hainele li-s la fel cu terenul — culoarea fi totuși uscat — cerușii, de coloarea lor murdare. În peisajul sănătos al verdelui românesc i-ai vedea dela distanță, dar în decor de stepă, când s'a trântit un Rus în iarba gălbuie, prăjită de soare

și vânturi, mergi fără să-l dibui, până calci pe el. Pe urmă sunt atât de expectri în camuflaj, că dacă n'ai grijă, te trezești atacat din spate exact din terenul prin care ai trecut, de te miri și tu: de unde? Astea în câmp deschis, dar mite aici, tot depresiunile de asalt, zăbrite oferă la tot pasul ascunzători și pentru individ, și pentru unități mai marișoare.

Prima patrulă care pornește să cerceteze satul Gawrilenko este formată din comandantul batalionului german și doi soldați din trupele de asalt. De altfel, primul val n'au fost decât trupe de asalt.

Comandant de batalion, în patrulă! Iată ceva nu chiar de toate zilele. Arnold-Doi șoptește ceva unui ofi-

țer subaltern și sare apoi sprinten peste buza râpei care ne ascundea, urmat de cei doi și o rupe la fugă vreo cincizeci de metri. Așa scrie la regulament: de pe baza de plecare se pornește în fugă. Pe urmă, deoarece nimeni nu trage din față, patrula o ia la pas.

— Baș n'o fi așa chiar comandantul batalionului? — bolovănește Lu-gojanu niște ochi, a mirare.

Ne vom cruci și noi mai târziu, când vom afla că în fruntea unității care a debarcat — tot azi noapte — în punctul Kucigury, se afla însuși comandantul diviziei; și primul care a dormit în barca de vizieră el a fost. Cum Dumnezeu să n'aibă încredere și să nu-l urmeze soldatul pe un asemenea comandant!

La scurt interval după plecarea lui Arnold II — ca să arătăm că și noi suntem croiți din stofă sută n sută eroică — decolăm din dosul râpei, dar la pas, chipurile că nouă nu ne e frică.

Dar asta s'o crează cine-o vrea! Două lovături de Brandt sau ...de așa ceva, plesnesc o idee mai la dreapta.

E imposibil să te culci numai pentru două socoteli d'astea. Cum nu suntem decât patru, — căpitanul Lupescu cu ordonanța și eu cu ordonanța — pe tot câmpul, cei de după râpă s'ar tăvăli de răs să ne vadă culcați. Am intra și'n gaură de șarpe, după cât eroism sălășluiește în noi, dar ce te faci cu galeria din spate? Din pricina lor călcăm ferm, nici și încet nici mai repede ca înainte, făcându-ne că nu băgăm de seamă cum ne tremură picioarele.

Între sat și baza de plecare dăm de-o vale pe care n'o bănuiam, plină cu tot felul de lucrări de campanie.

E ora 11 înainte de amiază.

Căpitanul Lupescu rămâne în amplasamentul unui tun, el știe de ce. Ne ajunge din urmă, boscorodind de unul singur. Din ce spune, pricepem că Rușii s'au retras atât de ordonat, încât nici măcar o bucățică de hârtie n'au lăsat pe teren.

— Ce oameni, Domnule, ce oameni! Nici măcar un manifest...

— Va urma —

SOC. NAȚIONALĂ DE CRUCE ROȘIE
Filiala Brașov

Nr. 364/943. Brașov, la 1 Iulie 1943.

Crucea Roșie Filiala Brașov, invită pe familiile următorilor ostași, să se prezinte la sediul din Str. Lungă Nr. 1 etaj, unde au de primit colete retrimise de pe front.

1. Budleanu Ion din Reg. 41 Artilerie.
2. Mușătescu C. Ioan din Comp. Pioneri.
3. Serg. T. R. Despan Ion din Reg. 41 Artilerie.
4. Major Vasiliu Constantin din Reg. 41 Artilerie (3 colete).
5. Sit. Romeo Popovici — Of. de Indrumare.
6. Lt. Munteanu Sorin, Reg. 15 Dorobanți.
7. Frt. Burcol Vasile, Reg. 41 Artilerie.
8. Serg. Datulescu Const. Comp. de Transmisuni.
9. Serg. T. R. Mița Alex. Reg. 4 Vânători Moto.
10. Serg. T. R. Vlaicu Ion, Reg. 89 Infanterie.
11. Serg. Popa Ioan, Bat. Infanterie Ușoară.
12. Cap. T. R. Sandu Ion, Reg. 4 Vânători Moto.
13. Cap. T. R. Cucu Nicolae Grup. 55 Cercetare.
14. Frt. Motoască Ioan, Reg. 89 Infanterie.
15. Cap. Stanciu Vasile, Grup. 55 Cercetare.
16. Sold. Munteanu Vasile, Reg. 7 Artilerie.
17. Bergea Augustin, Grup de Comandă.
18. Strole Ion, Reg. 4 Artilerie.
19. Sold. Birolan Sandu, Reg. 36 Infanterie.

Președintă,
Valeria Cuteanu.

Condițiunile de primire a elevelor la Școala de surori infirmiere pentru copii, la Centrul pentru ocrotirea copiilor și Spitalul de copii din Timișoara.

Se primesc pentru anul întâu eleve de origine ariană și cetățenie română, fără copii, necăsătorite, între vârsta de 17—30 ani, cu 4 clase secundare.

Actele se vor înainta susnumitei instituțiuni până la 25 August.

1. Extras de naștere.
2. Certificat de naționalitate
3. " " studii
4. " " moralitate
5. Consimțământul scris al părinților sau tutorilor legali pentru candidatele minore și o declarație că vor servi ca surori infirmiere în posturile în care le va numi Ministerul timp de 5 ani după absolvirea școlii.

Candidatele vor fi supuse unui examen medical și examen de admitere.

Durata studiilor este de 2 ani. Elevele sunt burse de Ministerul Sănătății, primind întreaga întreținere.

Alte informațiuni se pot primi la Direcția școlii în administrația Centrului pentru ocrotirea copiilor, Timișoara Cetate, Piața Horațiu 3.

PLANUL LOTERIEI 30^A

PE CLASE

80.000 Lozuri • 34.000 Câștiguri • 5 Premii fixe

Intregi sau divizibile : 4 a Lei 2.000.000 (Clasele 1-4) și 1 a Lei 20.000.000 (Clasa 5) precum și 50 Premii de Consolare a Lei 200.000 prin tragere suplimentară

CLASA ÎNȚEA	CLASA DOUA	CLASA CINCA
Tragerea: 29 și 30 Iulie 1943	Tragerea: 26 și 27 August 1943	Tragerea la: 8-4-5, 9-10-11, 14-15-16, 18-19-20, 23-24-25 și 28 Noemvrie 1943
In cel mai fericit caz se câștigă Lei 4.000.000	In cel mai fericit caz se câștigă Lei 4.000.000	IN CEL MAI FERICIT CAZ SE CÂȘTIGĂ LEI 30.000.000
Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 2.000.000	Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 2.000.000	Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 20.000.000
Câștiguri Lei	Câștiguri Lei	Câștiguri Lei
1 750.000	1 750.000	1 10.000.000
1 300.000	1 400.000	1 5.000.000
2 100.000 200.000	2 100.000 200.000	1 3.000.000
3 80.000 240.000	3 80.000 240.000	1 2.000.000
4 60.000 240.000	4 60.000 240.000	2 a 1.000.000
8 40.000 320.000	8 40.000 320.000	3 750.000
12 30.000 360.000	12 30.000 360.000	6 500.000
18 20.000 360.000	18 20.000 360.000	15 200.000
50 14.000 700.000	50 14.000 700.000	30 100.000
100 7.000 700.000	100 8.000 800.000	50 60.000
200 6.000 1.200.000	200 7.000 1.400.000	60 50.000
2600 3.200 8.320.000	2600 4.800 12.480.000	80 40.000
3000 Cast. Lei 17.690.000	3000 Cast. Lei 22.250.000	150 25.000
CLASA TREIA	CLASA PATRA	250 20.000
Tragerea: 17 și 18 Septembrie 1943	Tragerea: 12 și 13 Octomvrie 1943	350 15.000
In cel mai fericit caz se câștigă Lei 4.000.000	In cel mai fericit caz se câștigă Lei 4.000.000	1000 12.000
Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 2.000.000	Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 2.000.000	20000 8.000
Câștiguri Lei	Câștiguri Lei	22000 Cast. Lei 248.450.000
1 750.000	1 750.000	50 PREMII DE CONSOLARE
1 500.000	1 600.000	de Lei 200.000 — Lei 10.000.000
2 100.000 200.000	2 100.000 200.000	PREȚUL LOZURILOR
3 80.000 240.000	3 80.000 240.000	Pentru toate 6 Clasele . . . . . Lei
4 60.000 240.000	4 60.000 240.000	Pentru fiecare Clasă . . . . . Lei
8 40.000 320.000	8 40.000 320.000	8000 2000
12 30.000 360.000	12 30.000 360.000	1600 400
18 20.000 360.000	18 20.000 360.000	
50 14.000 700.000	50 14.000 700.000	
100 9.000 900.000	100 10.000 1.000.000	
200 8.000 1.600.000	200 9.000 1.800.000	
2600 6.400 16.640.000	2600 8.000 20.800.000	
3000 Cast. Lei 26.810.000	3000 Cast. Lei 31.370.000	
TOTALUL CÂȘTIGURILOR Lei 356.570.000		
<small>Statul garantează prin lege secretul jocului și plata câștigurilor. Câștigurile se plătesc jucătorilor fără nici un fel de reținere.</small>		

Din lumea largă

Cum și-a câpătat castelul Belvedere numele

Castelul Belvedere la Viena, reședință de vară a principelui Eugeniu de Savoia, care a fost numit de un cântec al unuia soldat necunoscut cavalerul nobil, a fost ridicat în primul și al doilea deceniu al veacului 18. Această superbă poezie în piatră, care extiază inima oricărui om, a fost clădită de Lukas von Hildebrand. Este una din operele principale ale Barocului.

Când a fost aproape terminat, Lukas von Hildebrand l-a întrebat odată pe principe, cum ar vrea să-și boteze reședința sa de vară. Principele Eugeniu se gândi puțin și zise apoi zâmbind: „Belvedere, amice! S'ar putea să se numească altfel?” îl întreabă imediat pe maestru. Ani de-a rândul trec zi de zi prin strada Himmelpfort încoace, pentru ca să mă pot uita la cer. Acuma pot să mă uit toată vara spre el și câteodată și înăuntru. Trebuie deci să se numească „Vedere frumoasă”. Așa și-a câpătat castelul numele.

Un Institut pentru cercetarea istoriei poștale la Viena

La Viena, sediul uniunii poștale europene, care s'a înființat anul trecut, s'a deschis la universitatea pentru comerțul mondial un institut pentru cercetarea istoriei poștale. Noua specialitate are menirea să arate studenților universității mai ales legăturile existente între studiile lor pe terenul comerțului mondial și al traficului și știința poștală.

Legătura telefonică Ankara — Berlin.

În curând va fi pusă la dispoziția publicului o nouă legătură telefonică și telegrafică directă între Ankara și Berlin. Această lucrare a fost executată de o mare firmă germană și face în mod practic legătura dintre rețeaua turcă și cea europeană. La noua linie va fi aplicat cel mai modern sistem, așa numitul sistem multiplu, care are prioritate prin faptul că pe un singur fir se pot desfășura în același timp un mare număr de convorbiri. Legătura dintre Turcia asiatică și cea europeană a fost asigurată prin cabluri marine dispuse în Bosfor.

Pentru durata campaniei de recepționarea sfeclii de zahăr din anul acesta (aproximativ lunile Octomvrie și Noemvrie), se vor angaja:

Cantaragii și copiii Receptionarii de sfeclă și supraveghetori

oameni de încredere, buni calculatori, cu scrisoare frumoasă, precum și buni cunoscători ai sfeclii de zahăr, disciplinați și energici.

Vor fi preferați cei care posedă examenul de cantaragii publici și absolvenții harnici ai unei școli de agricultură, agricultorii practici, pensionari militari și dela căile ferate, cu condiția ca ei să fie oameni robuști, capabili de muncă.

Oferta cu descrierea ocupației de până acuma, scrisă cu mâna proprie este a se trimite cel mai târziu până la 30 Iulie a. c. la: „Indumîn” S. A. R. Administrația Fabricii Bod, județul Brașov.

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Brașov

Nr. 1791/1943
Serv. A-tiv

Publicațiune de concurs

În conformitate cu dispozițiunile Codului Funcționarilor Publici, se publică pentru completare, post de inginer cu gradul de șef de serviciu Grupa A. 9. tipul de salariu Nr. 24 vacant la Regia Intreprinderilor Municipiului Brașov, Serviciul Apeduct și Canalizare. Doritorii a ocupa acest post, vor înainta la Registratura Regiei până la data de 15 Iulie 1943, cererea însoțită de toate actele necesare, prevăzute de Codul Funcționarilor Publici.

Brașov, 26 Iunie 1943
Director, Șeful Serv. A-tiv
Indescifrabil

MARE RENTABILITATE prin Exploatarea Fabricașunii Arpacășunii (Graupen) și meiului (Geschalte Hirse) — cu aparate moderne

Necesită: spațiu mic și cheltuială puțină. Se produce orice calitate dela tipul de lux până la cel popular. Aceleași aparate funcționează la fabricile „IULIU MEINL S. A. R.” și „INDUSTRIA HILDEBRANDT.”

Adresați: DAN I. STĂNESCU, Palatul Generala, Brăila

Informațiuni

Administrația Mesel Studenților „Virgil Onițiu“

dela Liceul „A. Șaguna“ mulțumește și pe această cale marinosului donator *Dr. Ilarie Debu*, care cu frumoasa sumă de 15.000 lei a pus baza unei fundațiuni în amintirea iubiților săi părinți: Preotul Petru Debu din Toderița jud. Făgăraș și Preoteasa Ileana, născută Bărbat, dela a căror săvârșire din această viață s'au împlinit cincisprezece ani, precum și ca un început de răscumpărare a tuturor binefacerilor morale și materiale de care donatorul s'a bucurat în timpul școlărității sale în liceu și a marilor și neuitaților săi profesori: Virgil Onițiu, Dr. Iosif Blaga, Aurel Ciortea, Dr. Ioan Bunea, Ioan Potrovici și Dr. Al. Bogdan.

Părintele Ioan Enescu din Bran donează 3000 lei la fondul general.

Ca și anul trecut, Societatea Analelor din Brașov, filială a Analelor din Paris, oferă gratuit ore de l. franceză elevilor refugiați sau săraci corigenți și celor ce vor să-și facă bază la acest studiu. Orele se țin luni, miercuri și vineri dela 4—7 d. a. în școala primară No. 3. Inscriseri și începerea: luni, 5 Iulie 1943, la D-na președintă și profesoară Lucia Dr. Stinghe, Str. Dr. V. Lucaciu 39.

Teatrale

Miercuri, 7 Iulie a. c. va avea loc în sala „Astra“ reprezentația hazliei comedii *Amoru-i un copil pribeag* de Tudor Mușătescu, în frunte cu actorii comici Radu Belligan și Marcel Angelescu. Spectacolul se va da în matineu la ora 4 și seara. Reprezentația va începe la ora 8 precis.

Joi, în 8 Iulie a. c. se va reprezenta tot în sala „Astra“ piesa în 3 acte *Valea Albă* de Ludovic Dauș. Teatrul municipal din Capitală va da acest spectacol extraordinar în folosul Palatului Invalizilor. În fruntea ansamblului: Ovid Brădescu, societar al Teatrului Național din București. Direcția de scenă: Mihail Zirra; decorurile: Traian Cornescu.

Bilete pentru ambele spectacole la Agenția Teatrală Maria Băcilă. — Telefon 35—37.

Dr. Sever Cărpinișan

Specialist în boli de femei și nașteri

B R A Ș O V

Calea Victoriei 13, Tl. 3443

întorcându-se de pe front
rela consultațiile

Cumpăr roletă de fier și rafturi pentru băcănie. — Adresa la ziar.

Cronica Războiului

Aspecte diplomatice

Manifestările din ultima vreme dintre Italia și România au culminat cu vizita la Roma a vicepreședintelui Consiliului de Miniștri român.

Agencia de presă „Stefani“, precizează că invitat de guvernul italian, D-sa a sosit în Italia unde s'a întâlnit, la Veneția, cu Excelența sa d-l Bastianini, subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Străine care l-a întovărășit apoi la Rocca delle Caminate, unde a avut cu Ducele lungi și cordiale convorbiri.

În cursul acestor convorbiri s'a procedat la o examinare aprofundată a situației generale, precum și a problemelor care privesc mai direct cele două țări și interesele lor comune.

Aceste convorbiri care au avut loc în atmosfera de cordială amiciție care unește cele două țări a îngăduit să se constate perfecta identitate de vederi dintre Italia și România asupra mersului politic și militar al războiului.

La sfârșitul convorbirilor a fost afirmată din nou hotărârea celor două națiuni de a face să devină din ce în ce mai strânsă colaborarea lor spre a atinge acele obiective care corespund cu interesele celor două țări, spre a asigura pe bază de dreptate și de echitate un viitor de colaborare pașnică popoarelor Europei.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri a fost primit în audiență de Regele Italiei, audiență care a durat o oră.

Ultima audiență a fost la Papa Pius XII-lea și ea a durat o oră și un sfert.

În această vizită oficială vicepreședintele Consiliului a fost însoțit de d-l Alexandru Marcu, ministrul propagandei.

Declarațiile d-lui Churchill

Cu prilejul numirii sale ca membru de onoare al Londrei, d-l Churchill a făcut declarații politice. D-sa a spus printre altele: „*Înainte de a cădea frunzele toamnei, lupte grele se vor desfășura în Mediterana și în alte părți.*“

Oratorul a declarat că Anglia cere dela adversarii săi „*Capitulare necondiționată*“ și că aceștia vor trebui să se supună voinței și dispozițiilor engleze.

Referitor la relațiile dintre Statele-Unite și Anglia premierul britanic a precizat că Englezii nu sunt invidioși față de poziția predominantă a Statelor-Unite.

Viitorul lumii, a afirmat d-l Churchill, va depinde de precizia cu care va fi coordonată politica Statelor-Unite cu cea a poporului britanic. Dacă aceste două țări merg împreună, totul se va aranja. Dacă se va putea obține o victorie împotriva puterilor Axei, înainte ca Japonia să fie doborâtă, va fi posibil să fie îndreptate spre Japonia toate vasele și toate avi-

oanele britanice, ele putând atunci să acționeze în Pacific ori câți ani vor fi necesari pentru a sili Japonia să capituleze.

Intâlnire Stalin-Roosevelt?

O agenție de presă a răspândit știrea că Stalin ar fi acceptat propunerea d-lui Roosevelt de a se întâlni cu el și cu d-l Churchill.

Se pretinde că Stalin ar fi comunicat aceasta președintelui Roosevelt prin scrisoarea sigilată pe care d-l Davies a dus-o dela Moscova la Washington.

Totuși până acum nu au fost fixate nici data și nici locul întrevederii și se crede că această conferință în trei nu se va produce curând.

Un fapt de importanță politică în ceea ce privește normalizarea vieții din Asia răsăriteană este acela prin care Japonia redă Chinei drepturile administrative în concesiunea internațională din Shanghai. China reintră în drepturile sale pe data de 1 August. Prin această retrocedare, Japonia dorește să dovedească lumii că ea nu vrea subjugarea poporului chinez ci numai îndepărtarea ambiției anglo-americane din Asia orientală și a reda asiaticilor drepturile lor de oameni, care le-au fost răpite.

Bombardamentul anglo-american asupra Europei

Aviația anglo-americană a bombardat până acum următoarele localități din Europa: La Koeln, au fost distruse 31 de biserici, printre care *Sf. Apostol, Sf. Maria* — unul dintre cele mai mărețe monumente ale artei catolice — *Gross Sf. Martin* — o operă din epoca romanică — *Sf. Pantelimon și Sf. Severin*.

La Mainz, a fost nimicită aproape complet biserica *Sf. Stephan*, unul dintre cele mai frumoase monumente ale artei gotice din sec. 14 și *Domul din Mainz*, cea mai veche bazilică romanică a Germaniei.

La Essen, milenara biserică *Münster*, unul dintre cele mai bogate tezaure bisericești ale Germaniei și una dintre cele mai vechi opere creștine, apoi *Gertrudis-Kirche, Markt-Kirche*, veche de 900 de ani și *Johannis-Kirche* de 800 de ani, au fost complet nimicite.

La Duisburg, biserica *Salvator* și străvechea *Liebfrauenkirche* au fost distruse.

La Dortmund biserica *Reinoldi*, construcție din sec. 14, *Petri-Kirche*, care datează din sec. 15 și *Probstei-Kirche* din sec. 17.

La München a fost grav avariata *Sachrista* vestitei *Frauen-Kirche*.

La Nürnberg, *Jakobi-Kirche*, o operă din anul 1209, a suferit stricăciuni grave.

La Kassel, a fost distrusă cea mai veche biserică din prima epocă gotică germană, *Martins-Dom*.

La Lübeck, cele trei celebre biserici au fost nimicite complet. Este vorba de *Domul* construit de Henrich Leul, ale cărei prețioase opere de artă au fost date pierii: altarul principal, „*Rochustafel*“, „*Judecata de apoi*“ de Burchard Wulff, orga cea mare, „*Strana Leviților*“ și altarul. Odată cu *Petri-Kirche* a fost distrus întreg acoperământul orgii și amvonul creat de Henrich Martis. Prin nimicirea celebrei *Marien Kirche* s'au pierdut opere de artă de neînlocuit, printre care Altarul principal, Tripticul, Altarul dăruit de armatorul de la Bergen, Amvonul, Orga cea mare, Orga lui Bach, Ceasornicul astronomic, scaunele dăruite de comercianți care aveau legături cu Bergen, Novgorod, etc. Strana Senatului, etc. La Rostok, toate vestitele biserici de

de Mădăre Mateescu

cărămidă și teracotă din sec. 13 sunt una cu pământul, printre ele: *Nicolai-Kirche* și *Petri-Kirche*.

La Berlin, celebra *Hedwigs-Kirche*. *Domul din Koeln*, a fost distrus și el, după 700 de ani de glorioasă istorie.

Mersul războiului

Pe frontul de răsărit, la capul de pod *Cuban*, armatele române și germane au reușit să împingă frontul, cu toate dificultățile terenului și cu toată rezistența inamicului. Pe restul frontului semnaleză numai activitate locală a trupelor de șoc.

În apropiere de *Luciansk* și la *Sud-Vest de Velikie-Luki*, forțele aeriene germane au bombardat cu puternice formațiuni de avioane grele de luptă, bazele de aprovizionare sovietice dela *Ieletz* și *Valuki*.

Artileria grea germană a bombardat obiectivele de importanță militară din *Leningrad*.

În regiunea lacului *Ilmen*, sovieticii au desfășurat o vie activitate și au provocat un imens duel de artilerie. Extinderea operațiilor de recunoaștere în regiunile *Starala-Rusa* și *Novgorod*, care se observă de câteva zile, dă loc la presupuneri că înaltul comandament sovietic se așteaptă la operațiuni ofensive ale armatei germane în partea a frontului. Comandamentul german s'a condus totdeauna după principiul strategic fundamental că este necesar să se păstreze inițiativa în orice împrejurare.

Pe frontul *Taman*, s'au înregistrat vii acțiuni combinate (aeriene, terestre și navale). Sovieticii au încercat să cucerească o importantă poziție în interiorul peninsulei. Forțele sovietice au fost respinse.

Pe frontul *Volhov*, un grup german de șoc a pătruns în tranșeele sovietice, au nimicit un post de luptă și s'au întors cu informații prețioase.

Pe frontul din *Pacific*, telegramele anunță că forțele australiene și americane de sub comanda generalului *Mac Arthur*, întâmpină rezistența îndârjită a Japoniezilor în golful *Wassau*, pe coasta Nouel Guinee, în insula *Rendowa* și pe insulele *Noua Georgie*.

Acțiunea aliată are ca obiective imediate *Lae, Salamaua* și *Munda* și ea se îndreaptă în formă de clește spre *Rabaul*.

Ultima telegramă din străinătate aduce vestea morții într'un accident de avion a generalului *Sikorski* și a unicei sale fiice. Accidentul s'a întâmplat la *Gibraltar* pe când decola avionul în care se afla generalul *Sikorski*.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim
din subvenții.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
Tl. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200